

## sedam dana u svijetu

- **KAIRO** Vojska podržala egipatske prosvjednike, u ponedjeljak 31. siječnja, dan prije najavljenog velikog prosvjednog skupa protiv predsjednika Hosnija Mubarakova u Kairu. Vojska je zahtjeve prosvjednika proglasila opravdanim i obećala da protiv njih neće primjenjivati silu. Najmanje je 125 ljudi poginulo od utorka 25. siječnja kad su počeli masovni prosvjedi, u nekoliko gradova, za okončanje 30-godišnje vladavine sadašnjeg predsjednika. Sukobi sa snagama reda kulminirali su u petak 28. siječnja, kad je u nekoliko gradova proglašen policijski sat. Da bi ublažio nezadovoljstvo prosvjednika, Mubarak je dotadašnjeg šefa sigurnosnih služba, utjecajnog Omara Sulejmana imenovao u subotu 29. siječnja svojim potpredsjednikom, a Ahmada Šafika imenovao je mandatarom nove vlade. U četvrtak 27. siječnja u zemlju se vratio poznati egipatski nobelovac Muhamed El-Baradei, koji je također dao podršku prosvjednicima, izrazivši čak i spremnost da preuzme službu predsjednika prijelazne vlade u slučaju Mubarakova odlaska. Prosvjednici uživaju više ili manje otvorenu potporu Zapada. Jedino je Izrael izrazio bojazan da bi sadašnja nestabilnost mogla ići na ruku islamistima.
- **BRUXELLES - MINSK** Europska Unija uvela "osobne" sankcije predsjedniku Lukašenkiju, ali ne i gospodarske Bjelorusiji, u ponedjeljak 31. siječnja. Zamrznuća je imovina predsjedniku Aleksandru Lukašenkiju i bliskim mu suradnicima. No članice EU-a nisu se uspjеле dogovoriti oko sankcija Bjelorusiji.
- **KAZAHSTAN** Ustavni sud protiv referenduma o produženju mandata predsjednika Nursultana Nazarbajeva. Odluka je objavljena u ponedjeljak 31. siječnja. Očitovanje ustavnog suda zatražio je sam Nazarbajev, koji je želio raspisati referendum koji bi mu omogućio ostanak na vlasti do 2020. godine. Ipak, konačna odluka nije na sudu nego na njemu kao predsjedniku.
- **RUSIJA** Završilo spašavanje 600 mornara u Ohotskom moru, u ponedjeljak 31. siječnja, kad su dva ledolomca uspjela izvući posljednji od pet brodova koje je zarobio led krajem prosinca.
- **KARTUM - ALŽIR - AMAN** Prosvjedi zahvatili arapski svijet. U ponedjeljak 31. siječnja preminula je druga žrtva prosvjeda u Sudanu, student kojega su pretukle snage sigurnosti. Prosvjeduje se protiv rasta cijena hrane i nafte, kao i u Tunis, odakle je krenuo val prosvjeda. Važnu ulogu u prosvjedima imaju mladi, kao i društvene mreže putem kojih se povezuju. U subotu su prosvjedi održani i u Alžiru, u gradu Beđžaji, a novi veći prosvjedi najavljeni su za sredinu veljače. U petak su započeli prosvjedi u prijestolnici Jordana.
- **PAKISTAN** U samoubilačkom napadu poginula tri policajca, u ponedjeljak 31. siječnja u Pešavaru na sjeverozapadu zemlje.
- **JUBA** Više od 99 posto birača Južnog Sudana izjasnilo se za otcjepljenje od Kartuma, privremeni su rezultati službenog izvještaja objavljenog u nedjelju 30. siječnja. Nova 193. država svijeta mogla bi biti utemeljena već u srpnju, kad ističe šestogodišnje prijelazno razdoblje predviđeno mirovnim sporazumom kojim je, nakon 20 godina, završio građanski rat u Sudanu.
- **AFGANISTAN** Ubijen zamjenik guvernera pokrajine Kandahar, u subotu 29. siječnja. Abdul Latif Ašna poginuo je u eksploziji koju je izazvao bombaš samoubojica na motoru. Odgovornost za atentat preuzeli su talibani, čije je Kandahar tradicionalno uporište.
- **NJEMACKA** U sudaru teretnog i putničkog vlaka poginulo 10 osoba, u subotu 29. siječnja. Nesreća se dogodila u blizini Magdeburga.
- **BUKUREŠT** Predsjednica hrvatske vlade Jadranka Kosor službeno posjetila Rumunjsku, u petak 28. siječnja, gdje je izražena puna potpora ulasku Hrvatske u EU.
- **MOSKVA** Predsjednik Dmitrij Medvedev potpisao zakon o ratifikaciji sporazuma s SAD-om, novoga START-a, u petak 28. siječnja. Prethodno su ga ratificirala oba doma rusoga parlamenta. Sporazumom se regulira daljnji proces nuklearnog razoružanja dviju velesila. Sporazum bi mogao stupiti na snagu već u veljači.
- **BERLIN** Parlament produžio mandat njemačkim snagama u Afganistanu, u petak 28. siječnja. Mandat se produžuje za godinu dana, a najveći broj vojnika koji Njemačka smije angažirati u toj misiji ostaje isti kao i prošle godine, 5.350 vojnika. Vojnoj misiji u Afganistanu protivni se gotovo 60 posto Nijemaca.
- **PARIZ** Zabrana istospolnih brakova je u skladu s Ustavom, presudio je francuski Ustavni sud u petak 28. siječnja. "Brak je zajednica sklopljena između muškarca i žene", obrazložio je sud svojom odlukom.
- **INODNEZIJA** U požaru na trajektu poginulo najmanje 11 osoba, u petak 28. siječnja. Trajekt na kojemu se dogodila nesreća povezuje otoke Javu i Sumatru, a zapalio se neposredno nakon isplavlivanja iz luke Merak na Javi.
- **BERLIN - VARŠAVA** Komemoracija u povodu Međunarodnog dana sjećanja na holokaust održana je u četvrtak 27. siječnja. U koncentracijskom logoru Auschwitz poljski predsjednik Bronisław Komorowski i njegov njemački kolega Christian Wulf pozvali su svijet da ne zatvara oči pred masovnim zločinima koji se i dalje čine, a u njemačkom je parlamentu govor održao Rom koji je preživio holokaust.
- **BAGDAD** U eksploziji automobila bombe poginulo najmanje 37 osoba, u četvrtak 27. siječnja. Eksplozija se dogodila u sjijskome dijelu grada.
- **BRAZIL** U dvojednim poaplavama oko Rio de Janeira poginulo ili nestalo 1348. osoba, objavljeno je u četvrtak 27. siječnja. No i ti su podaci privremeni.
- **STRASBOURG** Prihvaćene tri rezolucije koje se odnose na zemlje bivše Jugoslavije, u srijedu 26. siječnja. Parlamentarna skupština VE-a prihvatila je rezolucije o zaštiti svjedoka, obvezi država članica da surađuju u suđenju za ratne zločine te o pomirbi i političkom dijalogu.
- **WASHINGTON** Predsjednik Obama održao govor o stanju nacije, u utorka 25. siječnja u Kongresu. Pozvao je na stranačko zajedništvo kako bi se očuvala vodeća uloga, koju je Amerika opet postigla, u svijetu. Također je zatražio snažnija ulaganja u obrazovanje, istraživanja, tehnologiju, infrastrukturu, smanjenje neopravdane javne potrošnje. Priznao je, međutim da na nekim poljima - brzi vlakovi, komunikacije - SAD zaostaje pred Kinom i Europom.
- **BEIRUT** Hezbolahov kandidat prihvaćen za predsjednika vlade, u libanonskom parlamentu u utorka 25. siječnja. Odluku parlamenta s prosvjedima su dočekali pristae dosadašnjeg predsjednika vlade Saada Haririja, koji je uživao podršku SAD-a.

## ■ INTERVJU

Vlado Čutura

**K**omisija HKB-a »Justitia et pax« u svom nedavnom priopćenju apelira na Vladu i Sabor da u obrascu za popis stanovništva uvrste i pitanje: Ima li u vašoj obitelji žrtva komunizma? Ističe se da je to prva, ali zacijelo i posljednja prilika da se prvi put popišu i ustanove prešućene, zatajene i prezrene, silno brojne žrtve komunističkog totalitarizma. O poteškoćama s kojima se suočavaju ljubitelji istine koja je pola stoljeća skrivana te o otkrivanju nepoznatih grobišta i procesu koji se vodi za širokobriješke i druge franjeve koje su partizani i komunisti ubili govori fra Miljenko Stojić, vicepostulator listopada mučenštva »Fra Leo Petrović i 65 suobrać« , književnik i novinar.

### U Jasenovcu skupa fašisti i antifašisti

■ U skorom popisu pučanstva Crkva se zauzima da se napravi i popis onih koji su pobijeni u vrijeme komunističkih progona i kojima se počesto ni za grob ne zna. Isto tako, u duhu istine, traži se i popis grobišta, a ne da se manipulira sa žrtvama poput Jasenovca gdje se neki od fašista vode na popis kao antifašisti, a umrli su i pokopani na nekom trećem mjestu, što ruši znanstvenu vjerodostojnost. Je li moguće napraviti taj popis i na koji način? Koliko mogu pomoći crkvene matice?

o. STOJIC: Zacijelo je taj popis moguće napraviti i posljednje je čas da se to učini. Nažalost svi su izgledi da od toga neće biti ništa. Domaći pristalice propale komunističke ideologije, uz pomoć određenih inozemnih sila, sve čine da se kogač povijest vrati natrag. Vidljivo je to počelo onim balkanskim veleskupom u Zagrebu početkom ovoga stoljeća, a nastavilo se tzv. detudmanizacijom i progonom branitelja. Hod u tom pravcu svakim danom kao da se zahukta. Međutim, svemu se može naći lijek ako hoćemo i ako se usudimo. U komunističko vrijeme tako su postupili biskup Petar Čule, provincijali, svećenici, franjevci... kad su u tišini poticali župnike i župne vikare da popišu ubijene na njihovom području. Ima ih koji su to učinili pa se ja od mladenačkih dana čak sjećam toga popisa koji je postavljen u crkvi u mojoj rodnoj župi. Ubijen je svaki deseti, većinom u mladenačkoj dobi. Nešto slično moglo bi se provesti i sada s obje strane granice. Ako hrvatska država ne postupi kako bi trebala postupiti, neka se to učini u okrilju Crkve po župama. Crkvene matice mogu nešto pomoći ondje gdje su unatoč svemu takvi podaci ipak upisani. Uz pomoć njih i onih koji još dobro pamte to vrijeme ili su im u kući o tome pričali može se puno učiniti. Znam da izgleda patetično, ali moram reći da nam povijest neće oprostiti ako to barem ne pokušamo.

### Hrvatsko pravosuđe ne želi istinu

■ Dojam je da su se u Hrvatskoj prestale istraživati žrtve poraća izuzevši neke pojedinačne ili slučajne pronalasci. Štoviše, još niismo u stanju osigurati dostojanstven pokop i prijevoz već identificiranim žrtvama u Sloveniji. Koliko se to može provesti i ideološko-političkim razlogom da se ne želi istina?

o. STOJIC: Ništa se ne događa slučajno. Nastoje nam ugurati u neka nova udruženja, a komunistička protunardna ideologija izvrsno je sredstvo za to. Zbog svega toga nije uputno govo-

riti i istraživati komunistička zlodjela, nego ona koja će služiti razaranju hrvatskoga hoda u slobodu. Gledajući sve to, neki govore o udruženom zločinačkom pothvatu protiv hrvatske države, aludirajući na, malo je reći, sramotnu optužbu Haškog suda hrvatske borbe za slobodu. Ipak, ne bi trebalo zanemariti da je sve počelo i prije pojave spomenutog suda. Tako je npr. pod okriljem hrvatske države otkopana jedna od 13-ak jama u Macju, ona gdje su komunističke ubojice zatrpali pobijene svećenike, redovnike, bogoslove i sjemenitarce. Iako im se znalo za ime i moglo ih se lako identificirati pomoću DNK-analize, to nije učinjeno. Kostu su im najprije skupno povadene poput granja na cesti, umjesto da se pazilo da kosti jednog tijela budu zajedno, nakon toga su stavljene u vreće za smeće, dugo su stajale na tavani bolnice, da bi tek zalaganjem Crkve bile dostojno pokopane u Durmancu. Trajvalo, slučajno...? Sigurno je da to nije slučajno! Što uostalom reći za Jazovku, Hudu jamu, Tezno, Ko-



*Podnesete li prijavu protiv nekoga za koga znate ili ste čvrsto uvjereni da je kao komunist počinio teške zločine, to po zakonu morate učiniti pred županijskim državnim odvjetništvom. Međutim, nema zakonskoga roka dokada vam oni moraju odgovoriti. Ne izvješćuju vas u međuvremenu dokle se stiglo s izvidnim radnjama, nego čim dotični umre, odmah vam sutradan pošalju obavijest da se daljnji postupak obustavlja.*

čevski rog, da spomenemo samo ona najveća stratišta gdje počivaju kosti itekako mnogih Hrvata. Hrvatska država trebala bi se brinuti za sve to, ali je dolaskom SDP-a na vlast najprije zaustavljen rad Državnog povjerenstva za istraživanje žrtava iz Drugoga svjetskog rata i poraća, a nedugo nakon toga ono je i raspušteno. Može i jedan drugi primjer. Podnese li se prijava protiv nekoga za koga se zna ili postoje čvrste indicije da je kao ko-

munist počinio teške zločine - a to se po zakonu mora učiniti županijskom državnim odvjetništvu - nema zakonskog roka dokada ono mora odgovoriti. Niti se izvješćuje dokle se stiglo s izvidnim radnjama, nego čim osumnjicani umre, odmah sutradan pošalju obavijest da se daljnji postupak obustavlja. Kad bi barem odbacili prijavu, moglo bi se predmet predati nižem sudu gdje postoje rokovi, odnosno gdje počinje teći procedura. Nije potrebno previše pameti da bi se shvatilo što se događa.

### Crkva se mora izboriti za istinu

■ U Hercegovini ste potaknuli osnivanje povjerenstva za otkrivanje i iskapanje žrtava po dosada neistraženim grobištima i drugim stratištima. Koliko su mjesne vlasti tome sklone i može li se to preslikati na Republiku Hrvatsku?

o. STOJIC: Osnivanje takvih povjerenstava ovisi o svijesti ljudi koje treba uključiti. U Hercegovini je takvo povjerenstvo najprije nastalo u općini Široki Brijeg gdje je oburkeć prihvaćeno i nakon tog dobrog iskustva nije bilo teško proširiti ga na općine Ljubuški, Neum i Posušje. U tijeku je njegov ustroj i u još nekim drugim općinama. Nešto slično je moguće napraviti i u državi Hrvatskoj, možda ne na istoj zakonskoj odredbi na kojoj smo mi to napravili. Ipak, države s obje strane granice još dugo to neće učiniti zbog političkih procesa koji prevladavaju u njima. Zato nam ne preostaje ništa drugo nego uzeti stvar u svoje ruke. Jedna od najvažnijih zadaća jest popisati sva ta stratišta i grobišta na području Crkve. Živih je svjedoka, naime, svakim danom sve manje. A onda se dođe do zanimljivih brojaka. Tako na području »strašnog ustaškog Širokog Brijega« dosada imamo zabilježeno 100-tinjak masovnih ili pojedinačnih grobišta. Sva su nastala početkom veljače u nekoliko dana kad su partizani osvojili to mjesto. Ne zaboravimo da dotada bojišnice ondje jednostavno nije bilo. U Ljubuškom, pak, imamo masovne grobnice u kojima su poglavito uhićenici iz ljubuških tamnica. Prošlo ljeto i na jednom i na drugom mjestu iskopali smo po 28 tijela civila, vojnika i vjerojatno nekoliko franjevac. Vlastima u BiH-u prijavljujem ovom prilikom popisane masovne grobnice u tim općinama, a onima u državi Hrvatskoj masovnu grobnicu u Vrgrorcu s 40-ak i onu na Biokovu sa 60-ak pobijenih, među kojima je vjerojatno i skupina hercegovačkih franjevac. Hoće li se što pokrenuti?

### Narod ne misli kao političari

■ Komunisti su u svom programu imali nakanu uništenje vjere u narodu i Crkve kao organizacije naroda Božjega pa su tako usmrtili 66 hercegovačkih fra-

## Kod nas kao da je vrijeme stalo

■ U Hrvatskoj je donesena deklaracija na europskoj rezoluciji o osudi komunističkih zločina, dakle oni se samo slažu. Kako je to u BiH-u?

o. STOJIC: BiH je još uvijek čardak na na nebu ni na zemlji, pa je tako i s tim. Bilo kakav ozbiljniji dokument, posebno glede komunističkih zločina, nemoguće je donijeti na razini države. A hrvatski narod nakon inozemnoga nasilnog ugasnuća Herceg-Bosne nema svog političkog okvira u kojemu bi to barem za sebe učinio. Kod nas kao da je vrijeme stalo. Partizanski filmovi i povratak u prošlost postaju nešto prirodno. Obnavljaju se partizanski spomenici, a samo koju stotinu metara dalje ti su isti ubili nevine franjeve i puk. Tupi se o antifaziizmu, a zaboravljaju se istina da se ne može biti antifašist ako u isto vrijeme nisi i antikomunist. I tako život ide dalje, dok oni koji povlače konce ne reknu da je svega toga dosta i da se treba ozbiljno ponašati, ili dok ne upale fitilj novih sukoba na ovim prostorima. Sve je moguće. Pitanje je samo koji će izbor prevladati u određenom trenutku. Bilo kako bilo, na nama je stvarati mir, a oni neka odgovaraju za svoja djela.

## Fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrač«

njevaca. Znate li se za njihova grobišta?

O. STOJIC: Dosada znamo za grobove njih 31. Od toga su 22 pokopana u samostanskoj crkvi na Širokom Brijegu, 3 u Maclju, 3 u Čitluku, 2 na Kocerinu, 1 u Međugorju. Ljudi dolaze na njihove grobove, mole se, a tijekom obljetnice ubojstva svih hercegovačkih franjevaca, 7. veljače, ispune prostranu širokobriješku crkvu kazujući time što o svemu tome misle. Posebno je dojmljivo na Širokom Brijegu vidjeti mladež koja prije škole svrati u crkvu i moli se. Od svojih su roditelja naučili da su pobijeni fratri mučenici za vjeru i dom i zato im se utječu u zagovor. Zaključimo da se još ne zna za grobove njih 35. DNK-analiza pokazat će jesu li trojica od njih među ubijenim u masovnim grobnicama koje iskopsamo u posljednje vrijeme.

### Pozivaju se svjedoci istine

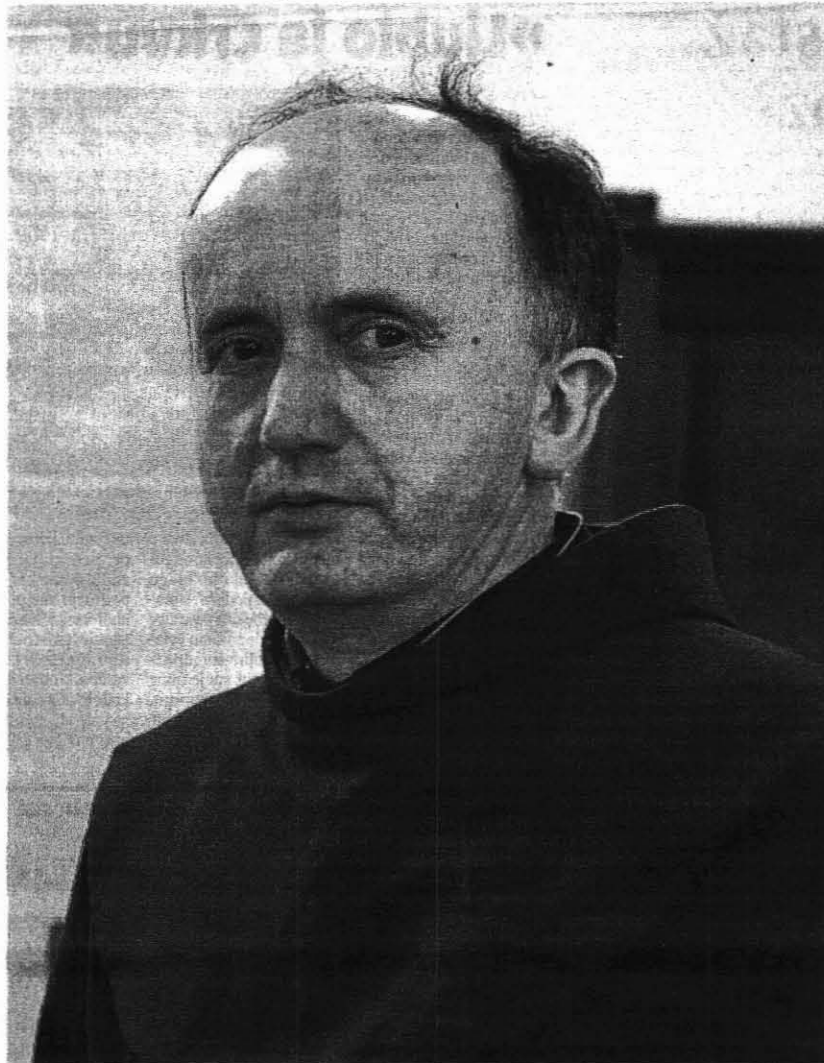
■ Vodi te vicepostulaturu postupka mučeništva pobijenih hercegovačkih franjevaca. U kojoj je fazi proces i kako je s prikupljanjima dokumenata i svjedoka? Zapravo, može li Hercegovina očekivati uskoro svoje blaženike?

O. STOJIC: Zadovoljan sam kako stvari idu naprijed, iako to ne znači da ćemo uskoro nazočiti svečanom proglašenju njihova mučeništva. Trenutno se prikupljaju svjedočanstva još živućih svjedoka i potrebna građa za službeni početak postupka. Mislim da je to pri kraju i da ćemo u ne tako dugo vrijeme dočekati da budu proglašeni slugama Božjim, što je ustvari početak puta. Zahvaljujem ovom prilikom svima onima koji su nam pomogli i pomažu u svemu tome, naročito svjedocima i crkvenom sudu koji ih ispituje. Svatko onaj tko misli da i sâm može nešto pridonijeti, neka stupi u doticaj s vicepostulaturom postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrač« preko podataka koje može naći na portalu [www.pobijeni.info](http://www.pobijeni.info). Ne mora to biti svjedočenje iz prve ruke, može to biti svjedočenje o onome što se čulo od nekoga tko je to vidio ili tek podatak koji bi vicepostulaturi mogao pomoći ispuniti praznine u dosadašnjem tijeku postupka.

### Postojeći, a neproglašeni svjeci

■ Zašto franjevci na području cijele Bosne i Hercegovine, unatoč golemim žrtvama, nemaju nijednog blaženika ni sveca?

O. STOJIC: To bi se pitanje moglo preneti u ina čitavu Crkvu u Hrvata. Unatoč mnogobrojnim svjedocima vjere, malo ih je proglašeno mučenicima, odnosno blaženima i svetima. Jedan od odgovora zašto je to tako zacijelo su i nepovoljne povijesne okolnosti. Dok se borimo za goli život, teško je misliti na nešto drugo. U takvim trenucima skloniji smo vjerovati da nije tako važno je li netko proglašen svetim, važnije je da on to jest. U posljednje vrijeme puno se više čini na tom planu, pa je konačno došlo i do toga da se pri HBK u ustrojava povjerenstva, na čelu s biskupom Milom Bogovićem, koje bi trebalo početi voditi sustavnu brigu o stradanju Crkve u Hrvata u Drugome svjetskom ratu i poraću. O njegovim namjerama i radu vjerujem da će se uskoro puno toga čuti. Zacijelo će zahuktavanju rada pomoći i skoro proglašenje blaženima Drinskih mučenika. Valjda će nekome tada pasti na pamet i da počne raditi na postupcima mučeništva mnogobrojnih svjedoka vjere u tursko vrijeme. Nisu progoni počeli tek u prošlom stoljeću. A vjernici obilaze njihove grobove, mole se i svjedoče o zadobivenim milostima.



## »Povijest neće oprostiti ako barem ne pokušamo«

### Providnosna uloga biskupa Čule

■ Koliko je vrijedan dokument biskupa Petra Čule u kojem piše Svetoj Stolici o ubojstvu fratara na Širokom Brijegu 7. veljače 1945. kao i njegovo traženje da se ispituju svjedoci? Kako je tada reagirala Ozna?

O. STOJIC: Biskup Petar Čule odigrao je izvrsnu i rekao bih providnosnu ulogu u otkrivanju istine o ubojstvu hercegovačkih franjevaca na Širokom Brijegu. Ne samo da je o tome pisao Svetoj Stolici, nego je, vjerujem, i najzaslužniji da je to ubojstvo ušlo u tekst onoga glasovitog pastirskog pisma iz rujna 1945. A tada je sve to značilo staviti glavu na panj. Došlo je, dakle, do toga da su s jedne strane komunisti ocrnili ubijene fratre da su se protiv njih borili s oružjem u ruci, a s druge strane Crkva je jasno svjedočila da su nevini. Čim je počelo ispitivanje prvih svjedoka, stvorila se Ozna i svu skupljenu građu zaplijenila. Zabranili su, podrazumijeva se, da se nastavi u tome smjeru. Počela su progananja i uhićenja. Tako se nastavilo sve dok komunizam nije pao. Međutim, uvijek se našlo onih koji se nisu bojali sve to istraživati i bilježiti tako da su

do nas došla i neka potpisana pismena svjedočenja osoba koje su ondje bile i sve to vidjele. Ima i onih koja zbog straha nisu potpisana, ali su žive osobe koje su približile svoja svjedočenja tako da mogu zajamčiti njihovu vjerodostojnost. Često za stanem i zahvalim Bogu na načinu kako stignu do vicepostulature ili kako saznaju za osobu koja bi mogla svjedočiti.

### Nema razlike između zločina komunizma i nacizma

■ Koliko su susretljivi u svojim iskazima oni koji su počinili zločine nad brojnim nevinim Hrvatima? Na koji način komuniciraju? Koliko se pravdaju: takav je bio zakon? Pa zar i Hitler nije radio po svom zakonu? Koja je razlika između komunističkih i nacističkih zakona ili fašističkih?

O. STOJIC: Oni koji su svojevrijedno, bez obzira zavedeni ili ne, sudjelovali u ubojstvima vrlo se teško otvaraju, čak i onda kad postanu svjesni kako su to napravlili. Jedan od razloga jesu njihovi sudrugovi u svemu tome. Unutar te skupine vladaju jednostavno mafijaški zakoni. Kad je hrvatska država bila jača nego što je to danas, njihovo otvaranje bilo je puno lakše.

Osjećali su se zaštićenima koliko-toliko ako progovore. Najviše govore oni koji su silom nešto tako učinili, nazočili nečemu takvom, slučajno to vidjeli ili čuli od nekoga tko se jednostavno nije mogao othrvati govoru savjesti. Takvi se ne pozivaju na zakon koji su morali provoditi. Oni to osuđuju i kajaju se. Kad čovjek sve to pogleda, prouči povijesnu literaturu, shvati da između komunističkih, nacionalsocijalističkih i fašističkih zakona nema neke velike razlike. Zločin je u temelju svih tih ideologija, jer su uostalom i nastali iz istog korijena. Sjetimo se samo revolucionarnog sveučilišta, hotela »Lukse« u Moskvi gdje je i Josip Broz Tito, deseti na rang-listi zločinaca, pekao svoj zanat. Došlo je konačno vrijeme da se potpuno odbaci takva ideologija. Pozivam sve one koji žele progovoriti da to učine što prije. Ne mora to biti javno, ako to ne žele. U vicepostulaturi je svako svjedočenje pod prisegom i uz najviše moguće čuvanje anonimnosti. Podaci se samo rabe za potrebe postupka mučeništva pobijenih franjevaca, i ni za što drugo.

### Lanac zla konačno se mora raskinuti

■ Može li se bez istine do pomirbe i oprostena, ali ne zaborava

## Istina obvezuje svakoga vjernika

■ Obvezuje li katolike da u svojoj molitvi i boli trpe i šute o teškim zločinima ili svojim glasom i svim legalnim sredstvima trebaju tražiti i zagovarati istinu?

O. STOJIC: Ako je zadaća vjernika katolika da bude služitelj istine, a jest, onda nema nikakvo pravo biti mazohist i trpjeti zlo umjesto da ga prokaže i učini sve da do njega više ne dođe. Neki su očito krivo shvatili nauku Drugoga vatikanskog sabora o približavanju svijetu, miru, oprostu i sličnome. Koncil nije rekao da pritom izgubimo svoju bit, već samo da prilagodimo način svoga govora da bi nas ovo suvremeno vrijeme moglo razumjeti. Uostalom, to je zadaća za sva vremena. I Isus je govorio ondašnjim, a ne današnjim rječnikom. Stoga se katolici moraju što prije probuditi i prestati trpjeti da im kojekakvi skorogjeverci oblikuju sutrašnjicu. Osobito bi se morali više posvetiti razvoju javnih glasila u svome duhu, isto tako školstva i kulture. Trebali bi se prestati neprestano oslanjati na crkvene strukture i čekati da one to učine. U krajnjem smislu, to i nije njihova zadaća. Crkvene strukture moraju nam tumačiti Božju riječ, a na puku je Božjem zajedno s njima ostvarivati je u svakodnevnom životu. Vjerujem da bi tada katolištvo procjetovalo jer bi jednostavno pokazalo svoje pravo lice. Pustimo, dakle, čekanje i samosažalijevanje, a uporabimo svoju glavu i darove koje nam je Bog dao, očito ne da ih bacimo u zapećak. Bit će nam tada svima bolje!

i potiskivanja? Koliko bi istina olakšala u vođenju postupaka istrage, a na drugoj strani i dušu progonitelja ili počinitelja?

O. STOJIC: Želimo li dobro svoj državi i svome narodu, moramo učiniti sve što je u našoj moći da što prije dođe do prave istine o događajima koji su obilježili našu suvremenu povijest. Ona će pomoći ne samo da još živući krivci dođu do potrebe za kajanjem već da i njihovih potomci progledaju i pokaju se za svoj dio hoda krivim stazama. To opet vodi oproštenju onih koji su pogodeni tim zlom, bilo još živućih ili njihovih potomaka. Lanac zla konačno se mora raskinuti. Bilo se to počelo događati u Domovinskom ratu. Djeca i partizana, i ustaša i domobrana i... zajedno su se borili i stvarali novu duhovnost u društvu. Nažalost, pripadnici političkih stranaka koje baštine propalu ideologiju, uz pomoć raznih saveznika, čine sve da se podjele i nesporazumi u hrvatskom narodu nastave što više. Želimo li dobru budućnost, moramo što prije doći do pomirbe, iako to ne znači zaustaviti istraživanja i gumicom prebrisati što se dogodilo. Tada će, naime, postati samo povijest, a mi ćemo, okupani oprostom, zajednički snažno krenuti naprijed. ■